

Анализ на резултати от анкетно проучване относно

обществена поръчка с предмет „Провеждане на социологически проучвания „Нагласи и употреба на психоактивни вещества“ по обособена позиция 6 – Представително анкетно проучване „Нагласи и употреба на психоактивни вещества сред учениците от 5 до 7 клас в училищата на територията на град София“

Съдържание

Въведение.....	3
Демографски профил на участниците в анкетата	3
Анализ на получените резултати.....	4
Въвеждащи въпроси.....	4
Употреба на цигари, алкохол и наркотици	9
Тютюнопушене	9
Алкохол	12
Психоактивни вещества.....	17
Информираност и нагласи относно употребата на психоактивни вещества	23
Рискове за здравето от употребата на цигари, алкохол и наркотични вещества	27
Въпроси, свързани с училището и обкръжението.....	28
Обобщение	33

Въведение

В рамките на изпълнение на Договор №27 от 27.09.2018 с предмет: „Провеждане на социологически проучвания „Нагласи и употреба на психоактивни вещества“ по обособена позиция 6 – Представително анкетно проучване „Нагласи и употреба на психоактивни вещества сред учениците от 5 до 7 клас в училищата на територията на град София“ (обособена позиция №6) бе извършено социологическо изследване сред ученици в София. Проучването беше проведено по метода на пряка групов анонимна анкета сред ученици от 12 училища. Въпросите в анкетата са свързани със семейната среда, с училището и обкръжението, с употребата на медикаменти, цигари, алкохол и други психоактивни вещества, както и въпроси свързани с информираността и нагласите на подрастващите по отношение на употребата на психоактивни вещества.

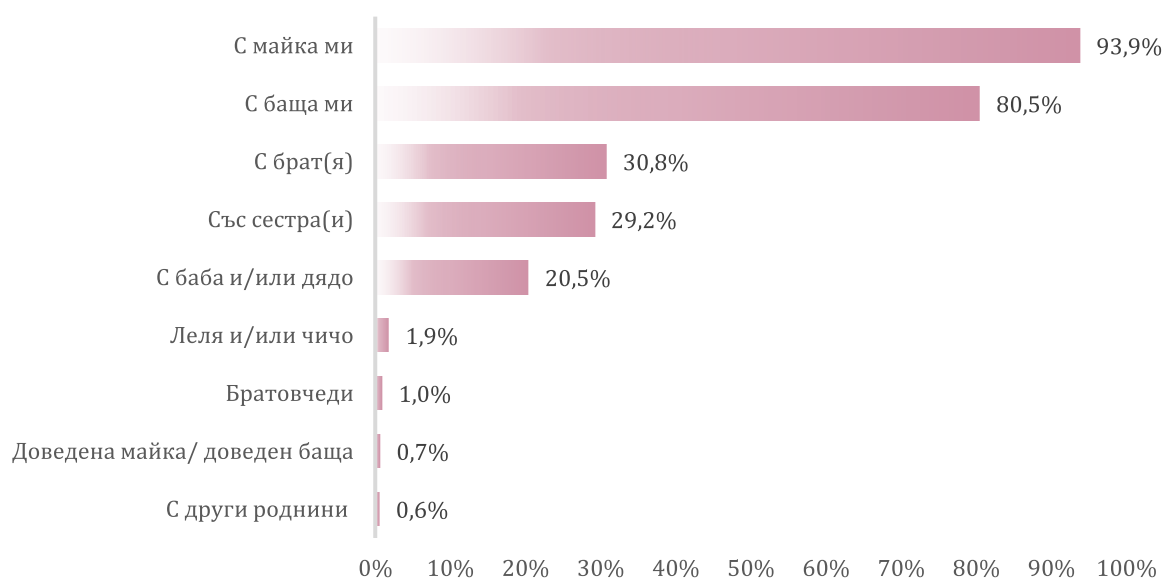
Демографски профил на участниците в анкетата

София - град	Процентно разпределение на учениците
5-ти клас	39.9%
6-ти клас	27.8%
7-ми клас	32.3%
10 години	4.5%
11 години	32.5%
12 години	26.5%
13 години	30.5%
14 години	2.4%
<i>Без отговор</i>	<i>3.5%</i>
Мъже	50.1%
Жени	46.5%
<i>Без отговор</i>	<i>3.4%</i>

Анализ на получените резултати

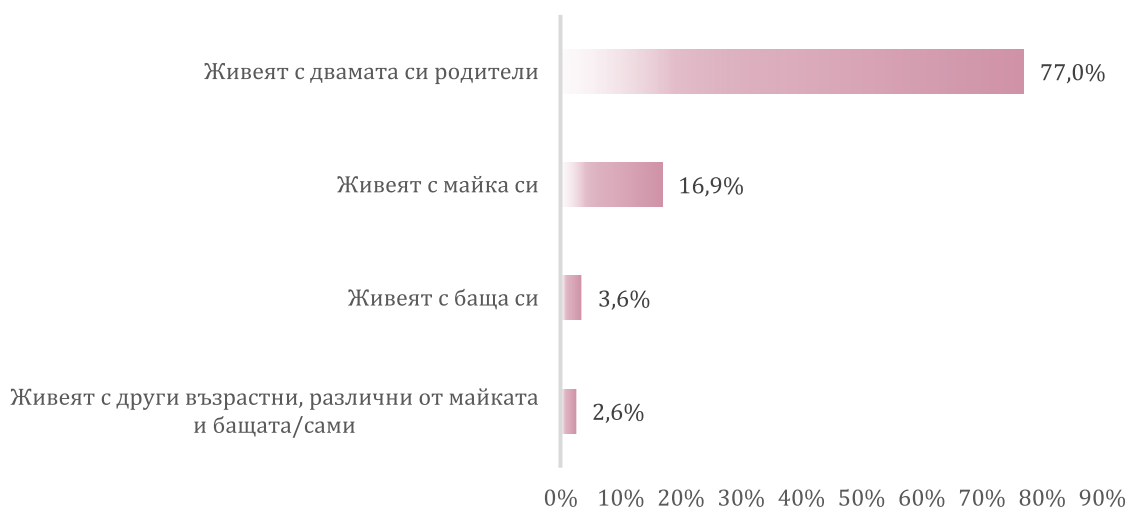
Въвеждащи въпроси

С КОИ ОТ ПОСОЧЕНИТЕ ЛИЦА СТЕ ЖИВЯЛ(А) ПОСТОЯННО В ЕДНО ЖИЛИЩЕ ПРЕЗ ПОСЛЕДНАТА ГОДИНА?

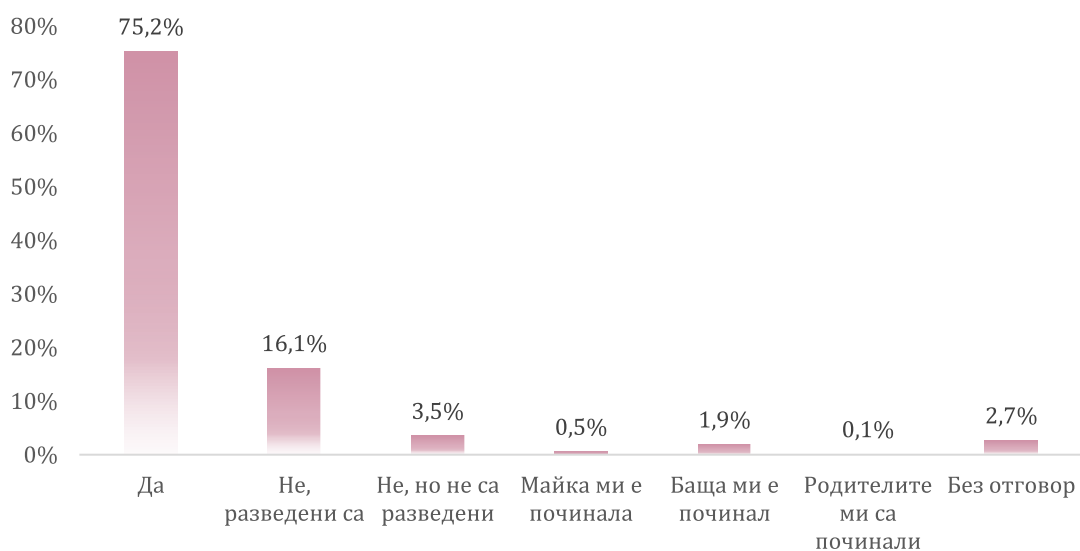
Въвеждащите въпроси в настоящото проучване обобщават с кои лица е живяло анкетираното лице през последната една година. 93.9% от учениците в град София посочват, че живеят с майка си, 80.5% - с баща си. Сред отговорилите приблизително по около 30% споделят жилище с братя или сестри. 20.5% отбелязват, че през последната година са живели със своите баба или дядо.

С КОИ ОТ ПОСОЧЕНИТЕ ЛИЦА СТЕ ЖИВЯЛ(А) ПОСТОЯННО В ЕДНО ЖИЛИЩЕ ПРЕЗ ПОСЛЕДНАТА ГОДИНА?

Най-голям е делът на респондентите, които посочват, че живеят с двамата си родители – 77%. 16.9% от отговорилите живеят с майка си (само с майка си или с майка си и други възрастни), а 3.6% - с баща си (само с баща си или с баща си и други възрастни). 2.6% заявяват, че живеят с други възрастни, различни от майката и бащата – това най-често са баби и дядовци, лели, чичовци и братовчеди.

ЗАЕДНО ЛИ ЖИВЕЯТ ВАШИТЕ РОДИТЕЛИ?

Попитани дали техните родители живеят заедно, най-много от анкетираните отговарят утвърдително – 75.2%, докато при 16.1% родителите са разведени. Значително по-малки относителни дялове заемат респондентите,

декларирали, че родителите им не живеят заедно, но не са разведени – 3.5% от анкетираните, както и тези, при които бащата е починал – 1.9%.

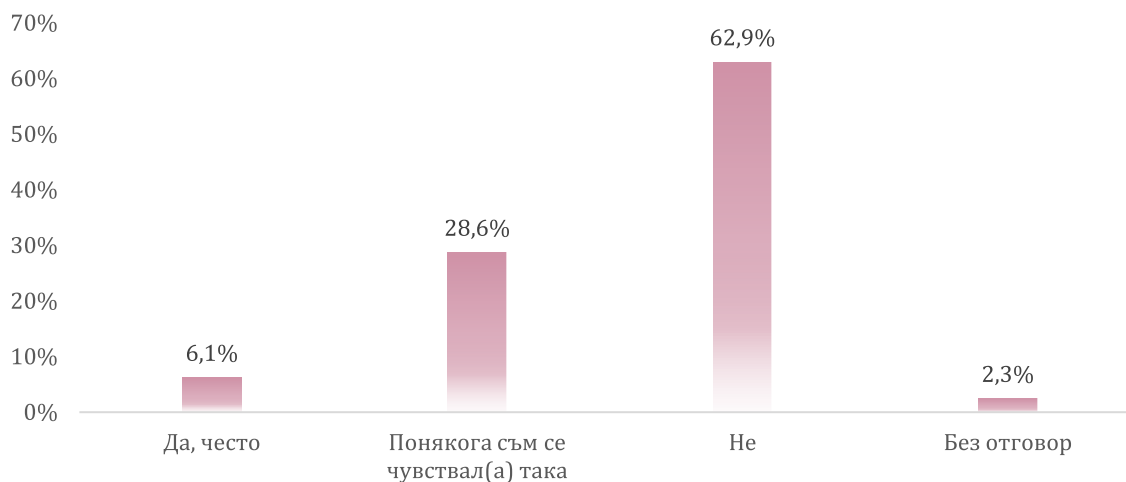
ВИЕ С КОГО НАЙ-ЧЕСТО ВЛИЗАТЕ В КОНФЛИКТ?

По отношение на конфликтните ситуации най-много от анкетираните ученици посочват, че са влизали в конфликт с приятели, роднини или съученици – 38.9%. Конфликтите не са част от ежедневието на 34.7% от респондентите, а относителните дялове на влизащите в конфликт с брат, сестра и други роднини, от една страна, и с родители, от друга, са сравнително близки – съответно 20.7% и 19.5%. Най-малка част от анкетираните ученици посочват, че влизат в конфликти с учители(2.7%) и с възрастни извън семейството(1.7%).

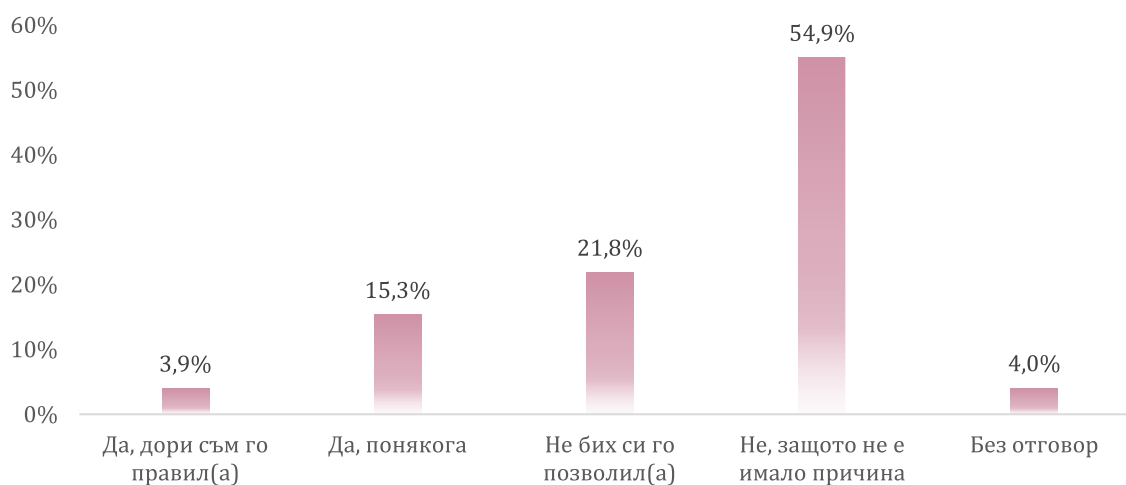
Когато разгледаме разпределението по пол, прави впечатление, че момичетата се карат по-често с родители, братя, сестри и други роднини, докато при момчетата е по-характерно влизането в конфликт с приятели, връстници или съученици, както и с учители. По отношение на класовете можем да кажем, че учениците от 7 клас влизат по-често в конфликт с родители в сравнение с учениците от 5 и 6 клас. За учениците от 6 клас е по-характерно да се скарат с приятели, съученици или връстници, а за учениците от 5 клас – с брат, сестра и други роднини, както и с възрастни извън семейството.

СЛУЧВАЛО ЛИ ВИ СЕ Е ДА СЕ ЧУВСТВАТЕ ПРЕДАДЕН(А) ОТ БЛИЗКИТЕ СИ?

Мнозинството от запитаните споделят, че не им се е случвало да се чувстват предадени от близките си (62%). Малко под една трета от учениците казват, че понякога се чувстват така, а едва 6% посочват, че често имат такова усещане. Делът на учениците, които отбелязват, че често им се случва да се чувстват предадени от близките си е по-висок сред момичетата, както и сред учащи в последен клас на основното образование. Интересно е да отбележим, че тийнейджърите, които попадат в конфликтни ситуации с възрастни извън семейството си или с родителите си, се чувстват предадени от близките си по-често.

СЛУЧВАЛО ЛИ ВИ СЕ Е ДА ИСКАТЕ ДА ИЗБЯГАТЕ ОТ ВКЪЩИ?

Повече от половината от учениците в прогимназиален клас в град София (близо 55%) не са имали желание да избягат от вкъщи, защото не е имало причина

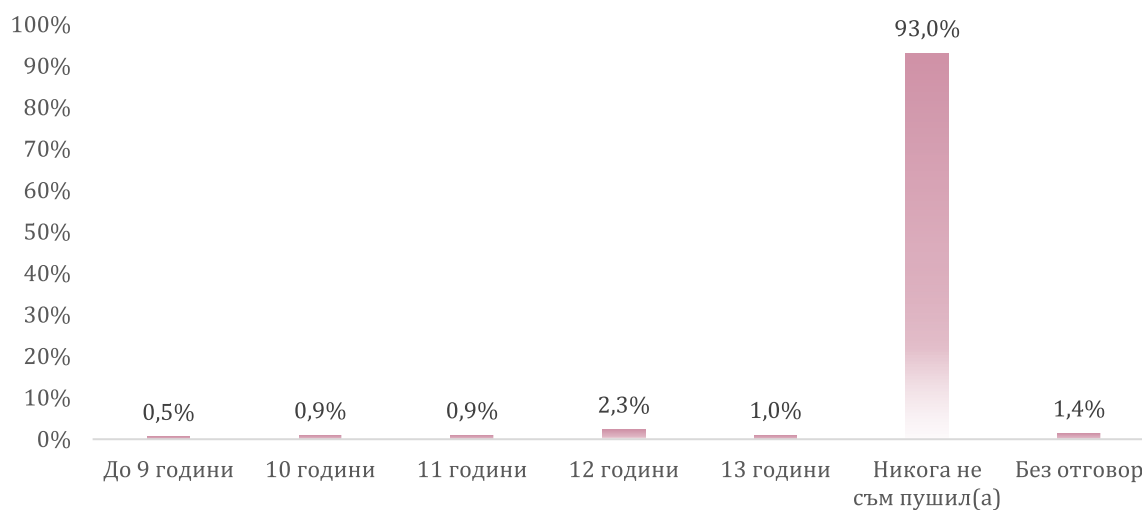
за това. 21.8% отговарят, че не биха си го позволили. 19.2% от анкетираните споделят, че им се е случвало да искат да избягат от дома си, като 3.9% от отговорилите даже са го правили. Сред подрастващите, на които се е случвало да избягат, се открояват седмокласниците. Момчетата са по-склонни да избягат от вкъщи, а на повече момичета понякога им се е искало да го направят, но не са. По отношение на отговорилите, че не изпитват нужда от бягство от дома, не се забелязват статистически значими разлики по пол. Както би могло да се предположи, учениците, които често се чувстват предадени от близките си, са силно предразположени към това да избягат от вкъщи. Най-малко склонни на бягство от дома са онези младежи, които не се чувстват предадени от близките си, както и тези, които не влизат в конфликт с никого.

Употреба на цигари, алкохол и наркотици

Тютюнопушене

НА КОЛКО ГОДИНИ БЯХТЕ, КОГАТО ЗАПАЛИХТЕ ПЪРВАТА СИ ЦИГАРА?

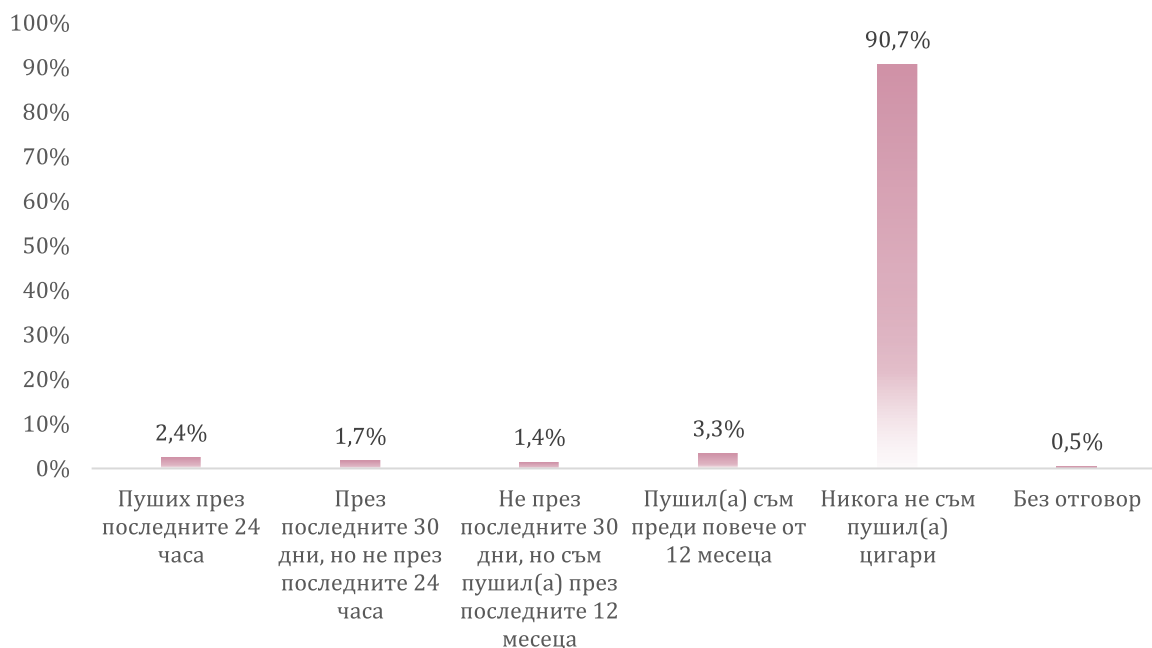

Възрастта, на която учениците от 5 до 7 клас най-често запалват първата си цигара, е 12 години – 2.3% от анкетираните са посочили именно нея. На 10 и 11 години за първи път са пушили по 0.9% от респондентите, а на 13 години – 1%. За 0.5% от тях това се е случило до 9-годишна възраст. Най-голям е делът на учениците, които са заявили, че никога досега не са пушили – 93% от тях, което е обяснимо с оглед на по-малката възраст на анкетираните – ученици от 5 до 7 клас.

Момчетата запалват първата си цигара най-често на 12-13 години, докато при момчетата това се случва на 10 и на 12 години.

Учениците в 6 и 7 клас най-често започват да пушат на 12 години, а петокласниците – на 10 години. Сред седмокласниците по-малък е делът на тези, които заявяват, че никога не са пушили в сравнение с тези от 5-ти и 6-ти.

КОГА ЗА ПОСЛЕДНО СТЕ ПУШИЛ(А) ТЮТЮН (ЦИГАРИ, ПУРИ ИЛИ ЛУЛА)?

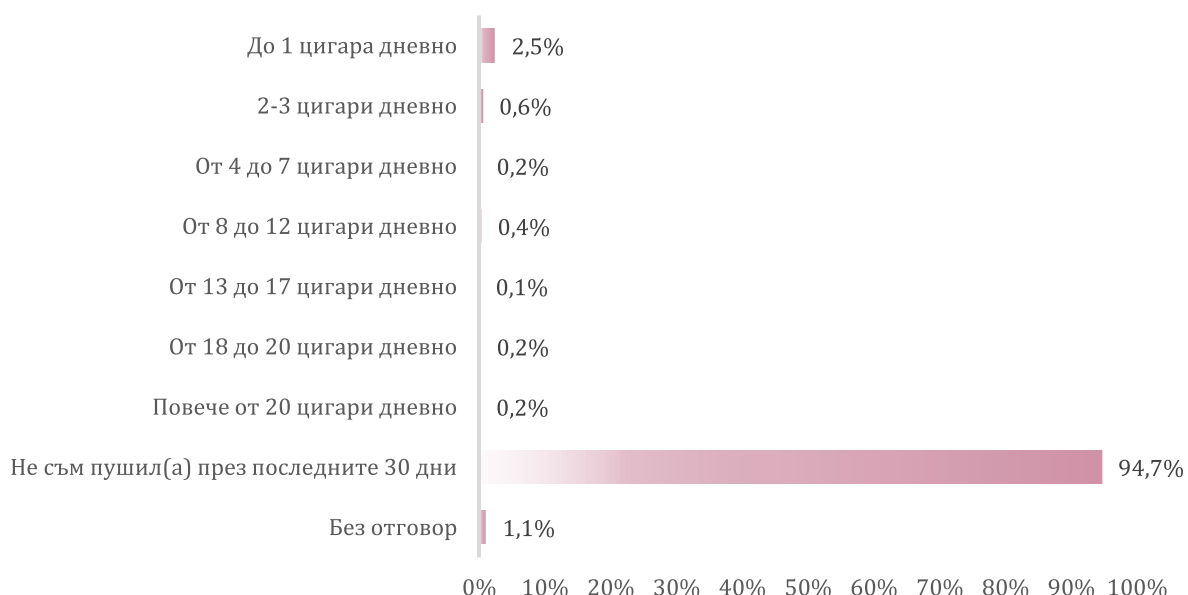

Употребата на тютюн (цигари, пури или лула) посочват около 9% от учениците между 5 и 7 клас, предимно с ниска честота. Преди повече от 12 месеца тютюн са пушили 3.3% от учениците в София. Веднага след тях се нареждат тези, които заявяват, че са пушили тютюн през последните 24 часа – 2.4%. Посочилите, че са пушили през последните 30, но не през последните 24 часа, както и тези, при които това е станало през последните 12 месеца, но не през последните 30 дни, имат близки стойности – съответно 1.7% и 1.4% от анкетираните. Отново делът на посочилите, че никога не са пушили, е най-голям – 90.7%.

		Кога за последно сте пушил(а) тютюн (цигари, пури или лула)?					
		Без отговор	Пуших през последните 24 часа	През последните 30 дни, но не през последните 24 часа	Не през последните 30 дни, но съм пушил(а) през последните 12 месеца	Пушил(а) съм преди повече от 12 месеца	Никога не съм пушил(а) цигари
Какъв е Вашият пол?	Мъжки	0,3%	1,2%	1,4%	1,4%	3,8%	92,0%
	Женски	0,2%	1,8%	2,0%	1,5%	2,8%	91,9%
В кой клас сте?	5-ти клас	0,4%	0,2%	1,1%	1,5%	1,7%	95,1%
	6-ти клас		2,2%	1,9%		2,5%	93,5%
	7-ми клас	0,9%	5,4%	2,1%	2,6%	6,1%	82,9%

Разпределението по пол показва малко по-висока актуална употреба на тютюн и цигари при момчетата, в сравнение с момчетата. При анализ на разпределението на учениците по класове става ясно, че сред седмокласниците делът на непушачите е по-малък, отколкото при останалите два класа, респективно, употребата на цигари през последните 24 часа и преди повече от 12 месеца е по-голяма. Също така прави впечатление, че учениците, които са отговорили, че са пушили през последните 24 часа, са употребявали в по-голяма степен алкохол през последните 30 дни.

ПРЕЗ ДНИТЕ ОТ ПОСЛЕДНИЯ МЕСЕЦ, КОГАТО СТЕ ПУШИЛ(А), ОБИКНОВЕНО КОЛКО ЦИГАРИ НА ДЕН ПУСИХТЕ?

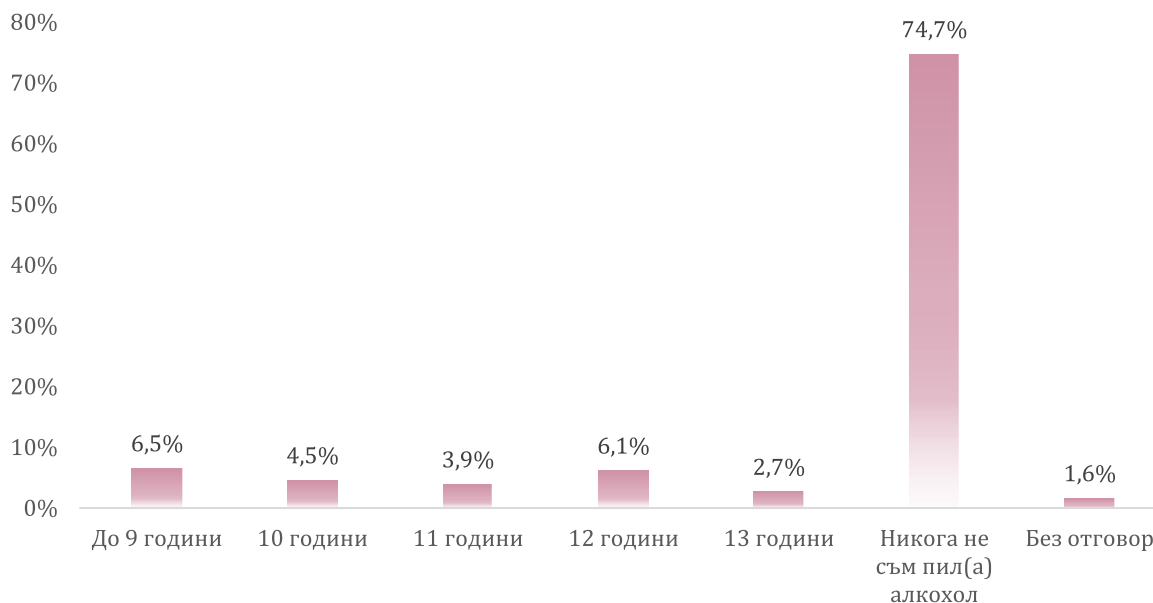

От заявилите, че са пушили през последния месец, най-много са тези, които са употребили до 1 цигара дневно – 2.4% от анкетираните. С по-малък дял са пушилите по 2-3 цигари на ден – 0.6%. Употребяващите над четири цигари дневно са под половин процент. 94.7% от учениците не са пушили цигари през последните 30 дни.

Не се наблюдава статистически значима разлика между момчетата и момчетата по отношение на пушенето през последния месец. При анализ на разпределени по класове, прави впечатление, че учениците от седми клас пушат повече от петокласниците и шестокласниците – най-често по една цигара дневно.

Алкохол

НА КОЛКО ГОДИНИ БЯХТЕ, КОГАТО ИЗПИХТЕ ПЪРВОТО СИ ПИТИЕ (НЕ САМО ОТДЕЛНА ГЛЪТКА)?

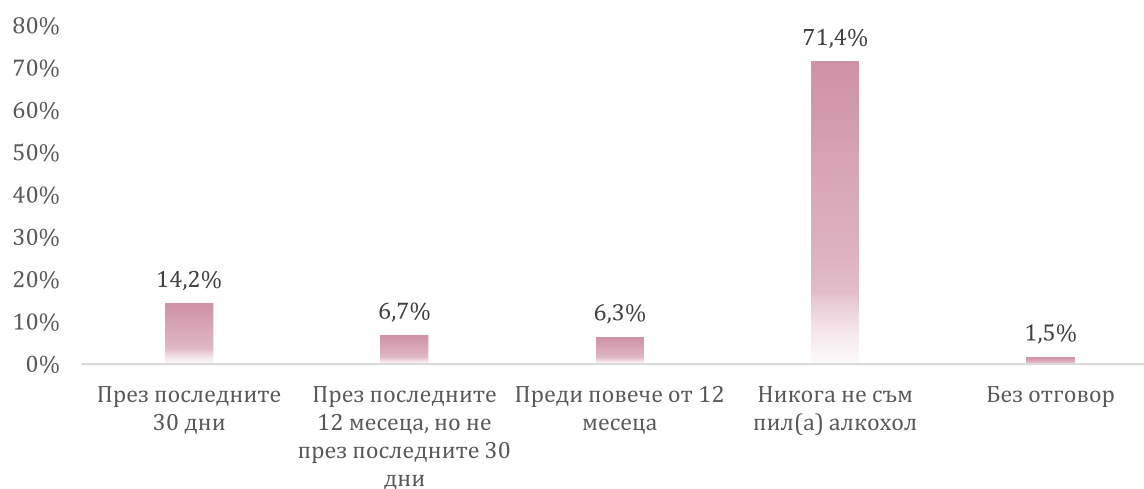

Употребата на алкохол е започнала сравнително рано – 6.5% посочват, че са изпили първото си питие на възраст до 9 години. При 6.1% от тях първото питие е било консумирано на 12 години, а при 4.5% - на 10. Дяловете на анкетираните, употребили за първи път алкохол на 11- и на 13-годишна възраст, са съответно 3.9% и 2.7%. 74.7% от респондентите посочват, че никога не са пили алкохол.

Прави впечатление, че момчетата са изпили първото си алкохолно питие на по-ранна възраст в сравнение с момичетата. Също така възрастта, на която за първи път е консумиран алкохол, е сходна с тази, на която учениците за първи път започват да пушат тютюн.

КОГА ЗА ПОСЛЕДНО СТЕ ПИЛ(А) АЛКОХОЛ?

(Поне едно питие - това означава или бутилка / кутия бира 330 мл., или чаша вино 170 мл., или 50 гр. концентрат)

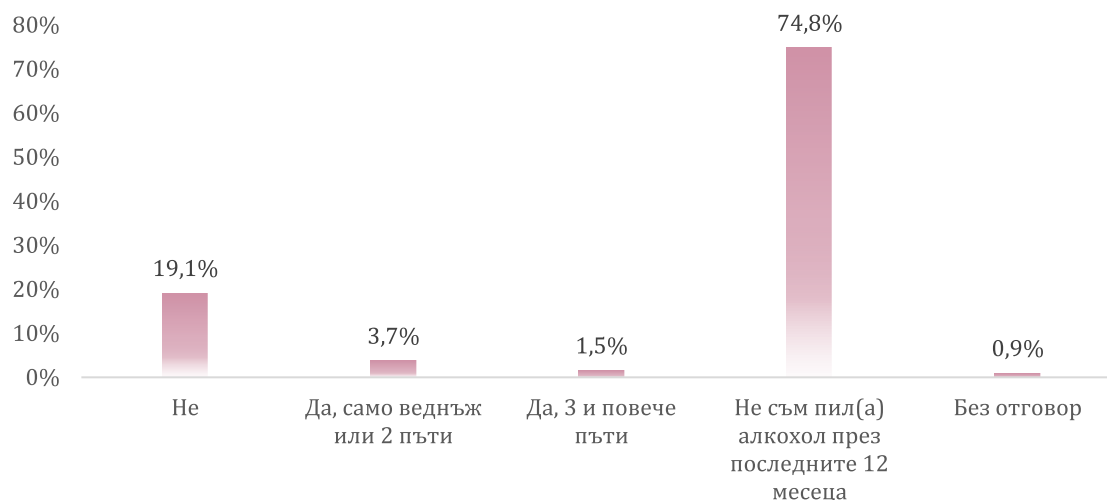

От употребяващите алкохол най-много са тези, които посочват, че са консумирали през последните 30 дни – 14.2% от анкетираните. За 6.7% от учениците последната употреба на алкохол е била през последните 12 месеца, но не през последните 30 дни, а за 6.3% от тях – преди повече от 12 месеца. Никога не са пили алкохол 71.4% от респондентите.

		Без отговор	През последните 30 дни	През последните 12 месеца, но не през последните 30 дни	Преди повече от 12 месеца	Никога не съм пил(а) алкохол
Какъв е Вашият пол?	Мъжки	1,7%	14,8%	7,7%	8,5%	67,3%
	Женски	0,8%	12,1%	5,5%	4,1%	77,5%
В кой клас сте?	5-ти клас	0,6%	6,1%	2,5%	4,9%	86,0%
	6-ти клас	0,8%	13,6%	7,9%	6,3%	71,4%
	7-ми клас	3,3%	24,6%	10,8%	8,0%	53,3%

Ако погледнем разпределението по пол, прави впечатление, че по-голям дял от момчетата пият алкохол в сравнение с момичетата, както и че честото на консумация на алкохол при момчетата е по-висока, в това число е налице и по-висока актуална употреба. Респективно случаите на напиване при момчетата са по-чести, отколкото при момичетата.

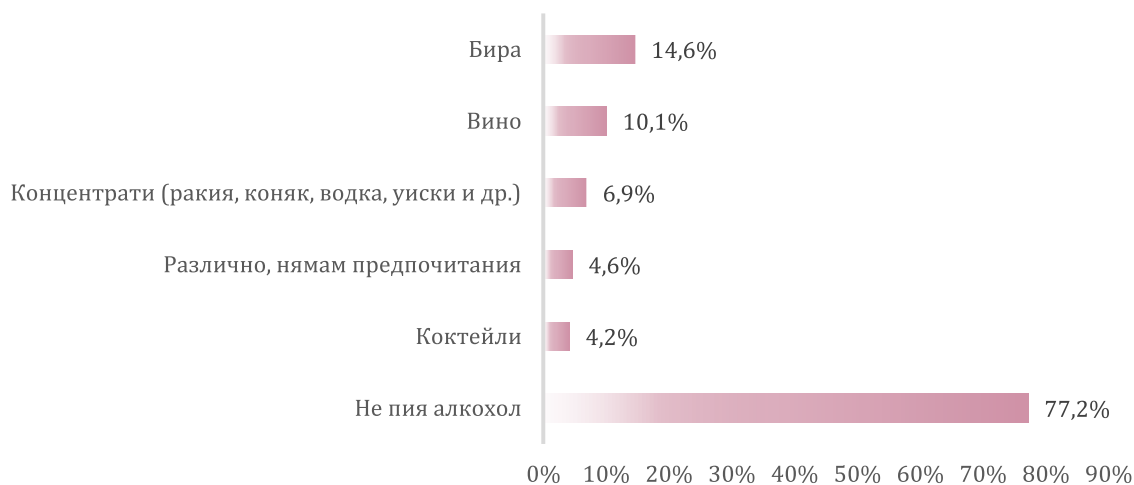
СЛУЧВАЛО ЛИ ВИ СЕ Е ДА СЕ НАПИЕТЕ ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ 12 МЕСЕЦА?

По отношение на изпадането в нетрезво състояние, през последните 12 месеца по-голямата част от запитаните отговарят отрицателно – 19.1%. 3.7% посочват, че са се напивали само веднъж или два пъти, а при 1.5% това се е случвало 3 или повече пъти. 74.8% споделят, че не са употребявали алкохол през последните 12 месеца. Сред най-често напивалите се ученици са тези, които са изпили първото си алкохолно питие на 12 години. Малко по-високи е делът на случаите на прекомерна употреба при момчетата и при учениците в седми клас.

Случвало ли Ви се е да се напиете през последните 12 месеца?						
		Без отговор	Не	Да, само веднъж или 2 пъти	Да, 3 и повече пъти	Не съм пил(а) алкохол през последните 12 месеца
Какъв е Вашият пол?	Мъжки	1,1%	20,6%	4,1%	1,5%	72,8%
	Женски	0,5%	16,1%	3,1%	1,3%	79,0%
В кой клас сте?	5-ти клас	0,8%	8,7%	1,7%	0,4%	88,4%
	6-ти клас	0,3%	20,4%	4,1%	1,9%	73,3%
	7-ми клас	1,6%	30,8%	5,9%	2,6%	59,2%

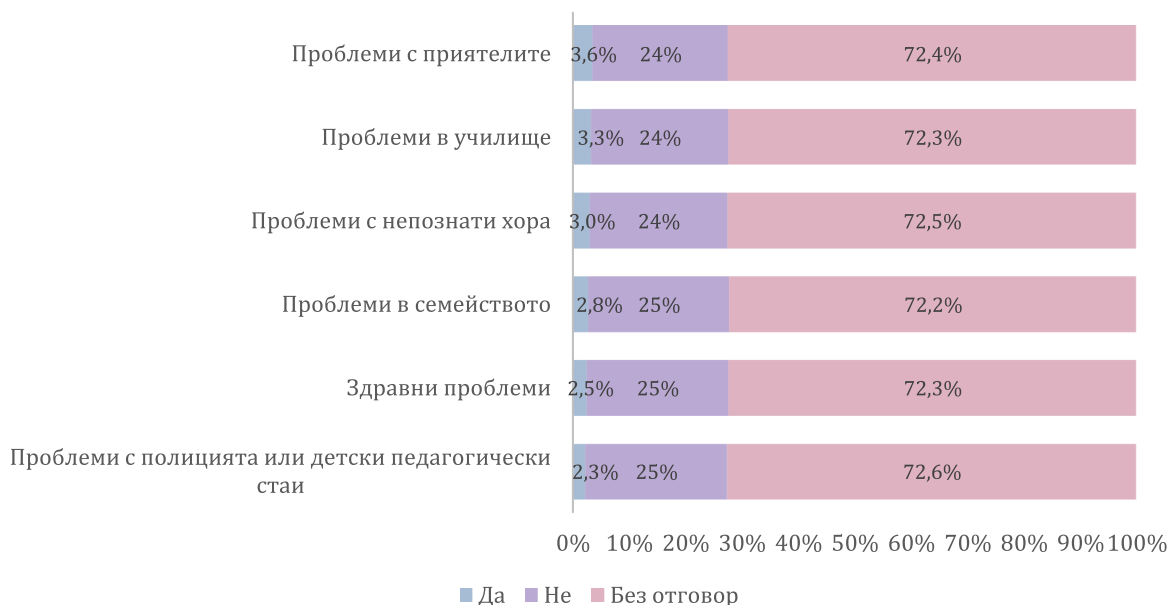
ПРЕДИМНО КАКЪВ АЛКОХОЛ ПИЕТЕ?

Бирата е най-предпочитаното питие сред учениците от 5 до 7 клас в София, посочен от 14.6% от анкетираните. За 10.1% това е виното, а за 6.9% - различни концентрати (ракия, коняк, водка, уиски и др.). Без предпочитания по отношение на консумирания алкохол са 4.6% от респондентите, а коктейлите са популярни при 4,2% от тях. 77.2% от анкетираните посочват, че не употребяват алкохол.

Бирата е по-предпочитано питие за момчетата в сравнение с момичетата. Също така тя е много силно предпочитана от учениците в 7 клас. Седмокласниците показват по-голям интерес към всички останали изброени алкохолни напитки в сравнение с петокласниците и шестокласниците.

**ИМАЛ(А) ЛИ СТЕ НЯКОГА НЯКОЙ ОТ ПОСОЧЕНИТЕ ДОЛУ
ПРОБЛЕМИ ВЪВ ВРЪЗКА С ВАША УПОТРЕБА НА
АЛКОХОЛ:**

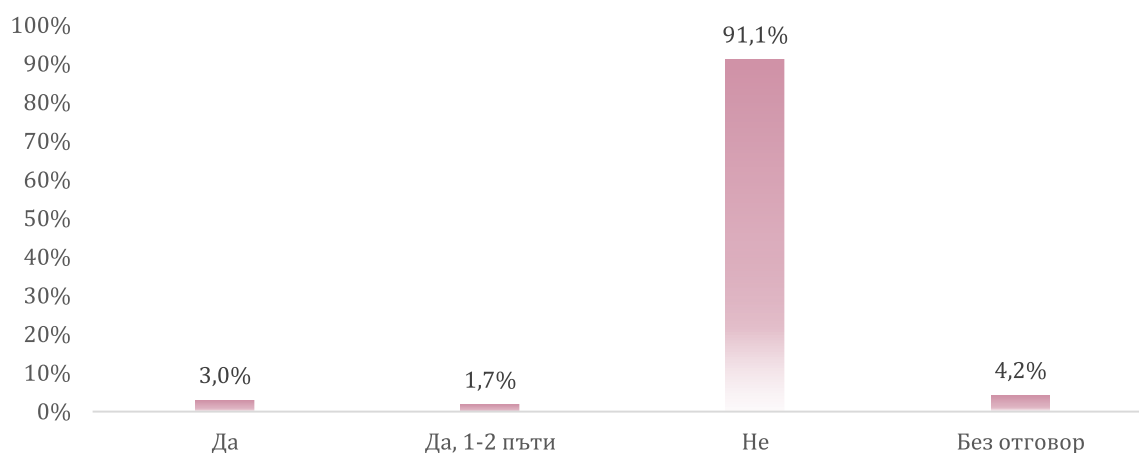
Този въпрос цели да изследва връзката между употребата на алкохол и различни проблеми, които учениците имат, в следствия от нея. По отношение на всички посочени проблеми – проблеми в семейството, с приятелите, в училище, с непознати хора, с полицията или детска педагогическа стая, здравни проблеми – отрицателните отговори убедително надвишават утвърдителните. Сред проблемите, които се открояват с малко по-високи стойности на положителни отговори са проблемите с приятели – 3.6% отговорили с „Да” срещу 24% отговорили с „Не”, както и проблемите в училище – 3.3% отговарят утвърдително срещу 24.4%, които посочват, че това не е фактор, свързан с употребата на алкохол.

Психоактивни вещества

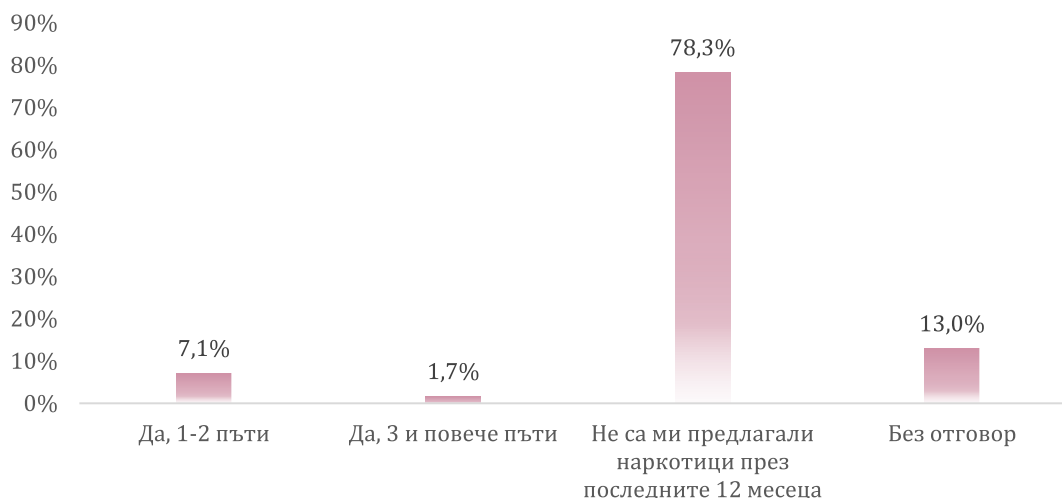
Наркотиците в обкръжението на младите хора

ПРЕЗ ПОСЛЕДНАТА ГОДИНА ПРИСЪСТВАЛ(А) ЛИ СТЕ НА КУПОН, НА КОЙТО СА СЕ ВЗЕМАЛИ НАРКОТИЦИ?

Преобладаващото мнозинство от анкетираните отбелязват, че в последната година не са били на купон, на който са се вземали наркотици (91%). Близо 5% от учениците в град София са присъствали на събиране, където са се употребявали наркотични вещества. По-вероятно е на такъв купон да са били седмокласници, а според разпределението по пол – момчета.

НА ВАС ЛИЧНО ПРЕДЛАГАЛИ ЛИ СА ВИ НАРКОТИЦИ ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ 12 МЕСЕЦА?

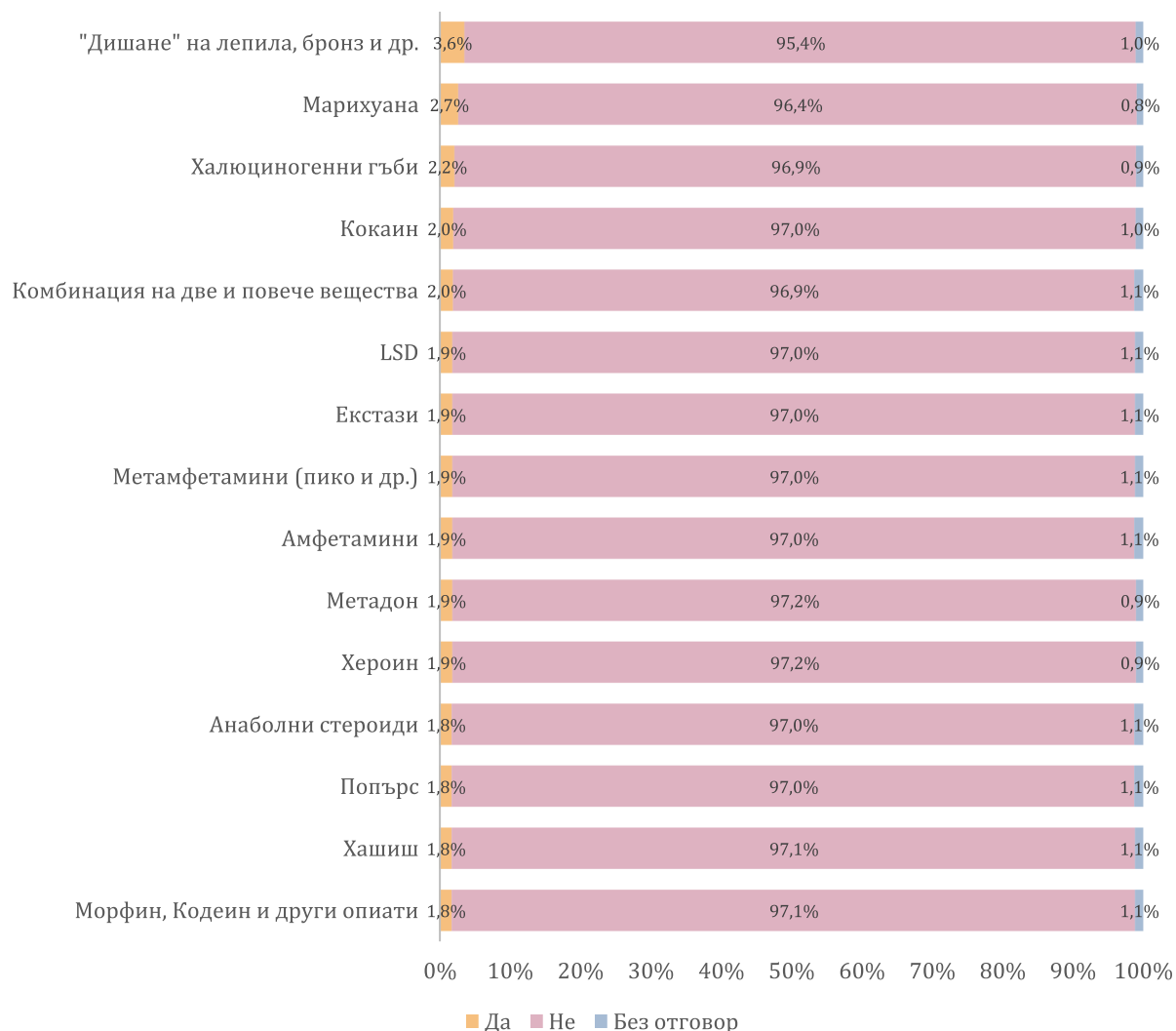
По-голямата част от учениците в град София отбелязват, че не са им предлагани наркотици в последните 12 месеца. 8.8% от участвалите в проучването споделят, че това им се е случвало през изминалата година (за 7.1% - 1-2 пъти). Момчетата, както и учениците от последен прогимназиален клас, са сред потенциалните рискови групи, тъй като най-често те отговарят, че са им предлагани наркотични вещества.

Употреба на наркотици

Употреба на наркотични вещества	Дял от анкетираните ученици
Употребявал(а) съм поне едно от посочените вещества никога	4.6%
Никога не съм употребявал(а) никак от посочените вещества	95.4%

Употребата на наркотични вещества е доста ограничена сред анкетираните ученици от София. 95.4% от респондентите посочват, че никога не са употребявали такива вещества, а при 4.6% това се е случвало поне веднъж.

УПОТРЕБЯВАЛ(А) ЛИ СТЕ НЯКОГА ПРЕЗ ЖИВОТА СИ ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ВЕЩЕСТВА?

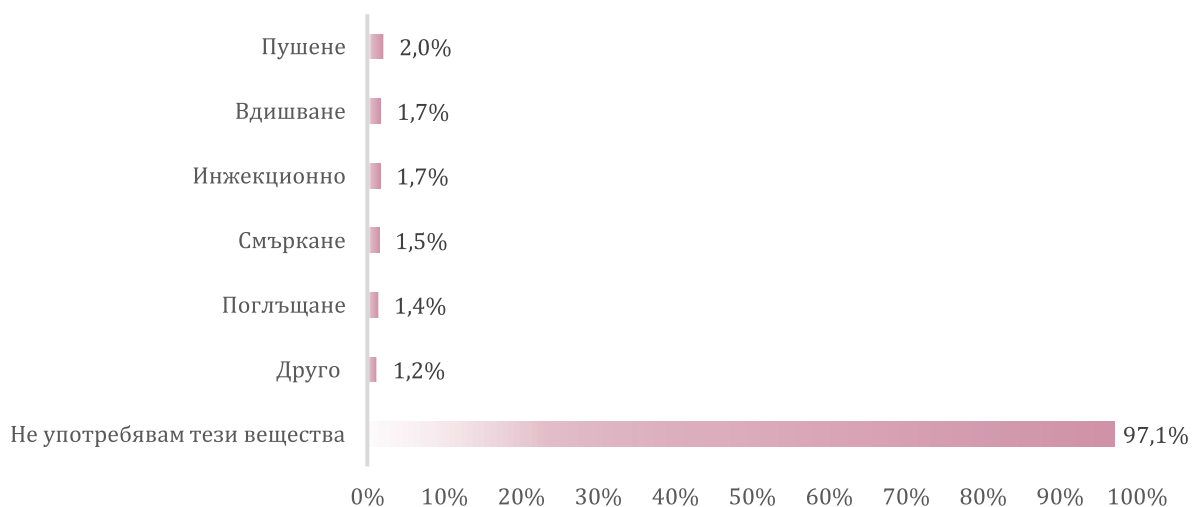
Сред употребяващите наркотични вещества с най-големи дялове са тези, които са „дишали“ лепила, бронз и др. – 3.6% от анкетираните, пушили марихуана – 2.7%, както и тези, които са употребили халюциногенни гъби – 2.2%.

Делът на момчетата, приемали подобни вещества, малко надвишава този на момичетата. Учениците от седми клас са употребявали повече такива вещества в сравнение с петокласниците и шестокласниците. Наблюдава се тенденция към по-голяма употреба на наркотици сред ученици, които са отсъствали от училище по неизвинителни причини между 3 и 5 дни.

Сравнително ограничената в малки дялове употреба на наркотични вещества се потвърждава и от въпроса за възрастта на респондента при първата

употреба на подобно вещество. Над 95% от анкетираните посочват, че никога не са приемали наркотици. От учениците, декларирали, че са употребили наркотични вещества, 11 и 13 години е възрастта, на която най-често са пушили марихуана за първи път. „Дишането“ на лепила, бронз и др. е най-разпространената практика, като за първи път това се е случило на възраст до 9 години.

КАКЪВ Е ОБИЧАЙНИЯТ ВИ НАЧИН НА УПОТРЕБА НА ВЕЩЕСТВАТА, ПОСОЧЕНИ ПО-ГОРЕ?

Пушенето е най-разпространената форма за прием на наркотични вещества – посочено е от 2% от анкетираните, следвано от вдишването и инжекционната употреба – съответно по 1,7% от респондентите. Над 97% от учениците заявяват, че не употребяват наркотични вещества.

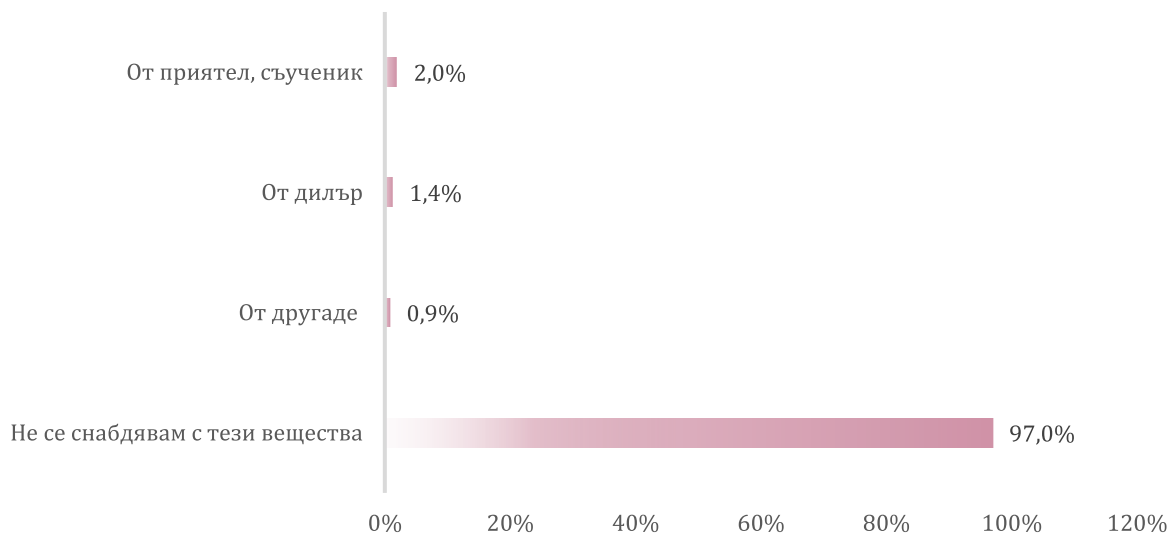
Няма статистически значима разлика между момчета и момичета по отношение на формите на приемане на наркотични вещества. Разпространението на всички форми на прием е по-популярно сред седмокласниците спрямо учениците от пети и шести клас.

КАКВА БЕШЕ ПРИЧИНАТА ЗА ПЪРВАТА ВИ УПОТРЕБА НА НЯКОЕ ОТ ВЕЩЕСТВАТА, ПОСОЧЕНИ ВЪВ ВЪПРОС 21?

96% от участниците в проучването отговарят, че не са употребявали нито едно от наркотичните вещества, които разгледахме по-горе. Най-често срещаните причини за първоначална употреба са, за да бъде приет даден човек от групата или компанията, с която се събира, за удоволствие и изпитване на временен приятен ефект, както и от любопитство или за опитването на нещо ново и непознато.

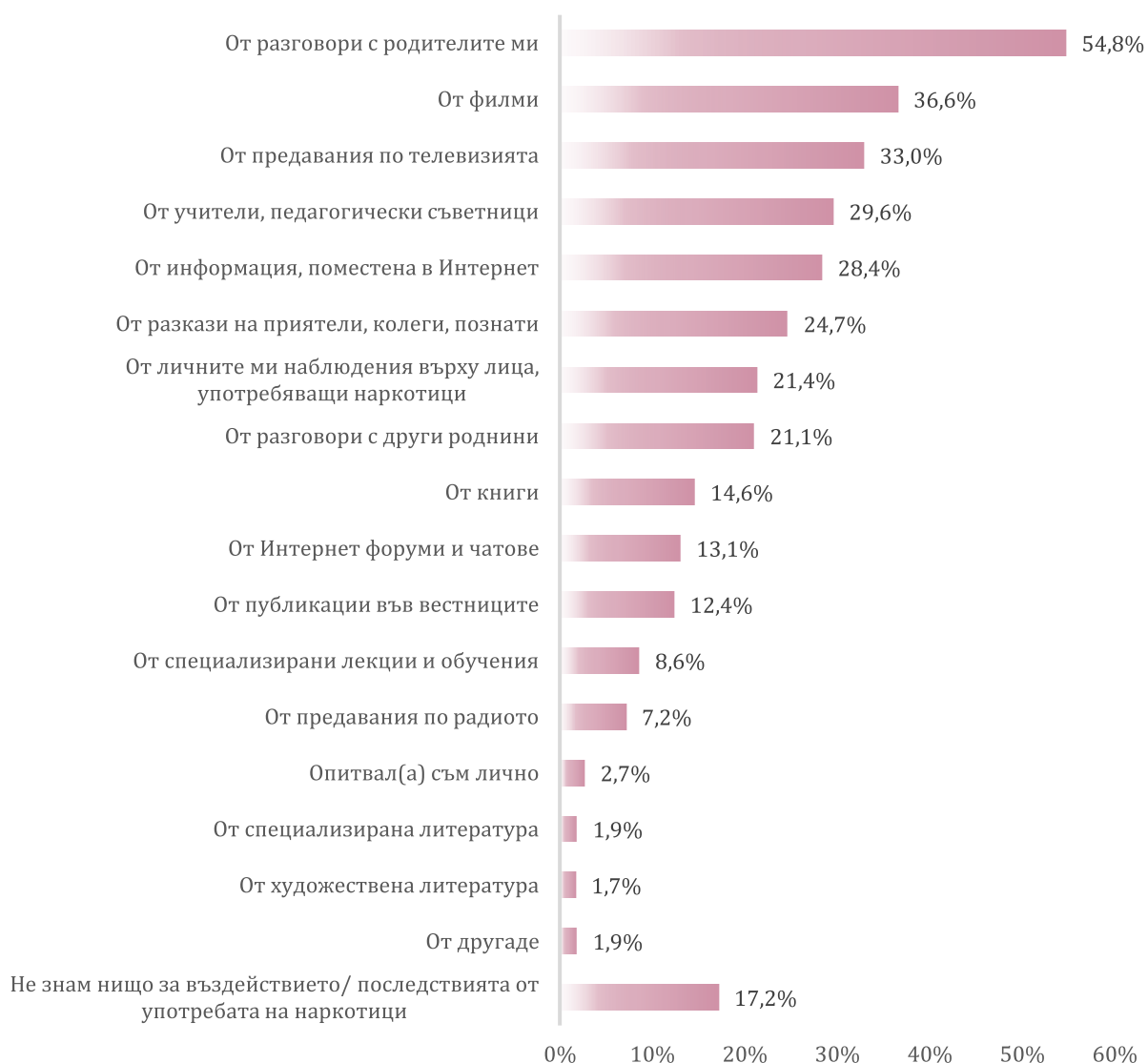
ОТКЪДЕ СЕ СНАБДЯВАТЕ НАЙ-ЧЕСТО С ВЕЩЕСТВАТА, ПОСОЧЕНИ ВЪВ ВЪПРОС 21?

Както стана ясно, преобладаващата част от анкетираните не употребяват наркотични вещества - 97% от подрастващите отбелязват, че не се снабдяват с наркотици. Когато учениците употребяват тези психоактивни вещества, те най-често се снабдяват с тях от свои приятели или съученици. По-малко от отговорилите посочват, че вземат наркотични вещества от дилъри. Сред снабдяващите се с по-голям дял бихме могли да открием седмокласниците, които най-често се обръщат към приятели или съученици.

Информираност и нагласи относно употребата на психоактивни вещества

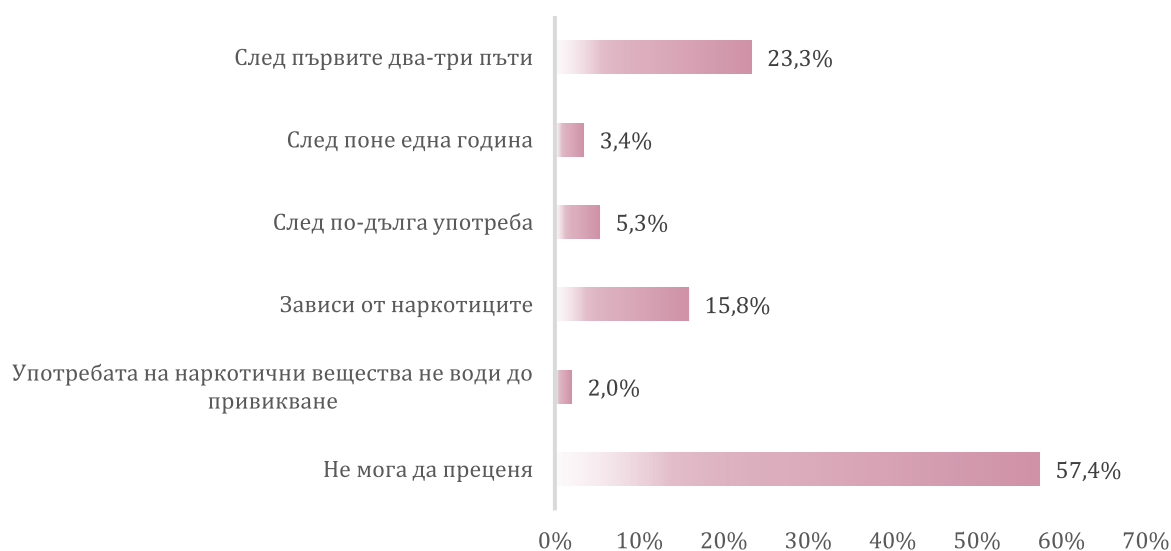
ОТКЪДЕ ПРЕДИМНО ЗНАЕТЕ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО И ПОСЛЕДСТВИЯТА ОТ УПОТРЕБАТА НА НАРКОТИЦИТЕ?

Информираността на учениците във връзка с психоактивните вещества е сред факторите, които биха могли да имат влияние върху предразположението им и респективно върху въздържанието да опитат или употребяват цигари, алкохол или наркотични вещества. Разговорите с родителите имат най-голямо значение за информираността на прогимназистите за употребата и въздействието на наркотиците, като те са посочени от 54.7% от отговорилите. Други популярни

източници на информация по тази тема са филмите и предаванията по телевизията, обсъжданията с учители и педагогически съветници, както и Интернет и разказите на приятели и познати. 2.7% споделят, че са пробвали лично и поради тази причина знаят за въздействието и последствията от употребата на наркотици. Най-малко използвани канали за информация по темата са специализираната и художествената литература. 17.2% признават, че не знаят нищо по тази тема.

СПОРЕД ВАС, СЛЕД КОЛКО ВРЕМЕ УПОТРЕБАТА НА НАРКОТИЧНИ ВЕЩЕСТВА МОЖЕ ДА ДОВЕДЕ ДО ПРИВИКВАНЕ?

По-голямата част от прогимназистите в София нямат ясна представа за това колко време е нужно, за да се стигне до привикване към използването на наркотични вещества (57.4%). Близко четвърт (23.3%) от учащите смятат, че след първите два-три пъти на вземане на наркотик може да се свикне. 15.8% са на мнение, че това зависи от използваните наркотици. Малки дялове от отговорилите казват, че привикването се случва след употреба в рамките на поне година или че използването на наркотични вещества не води до привикване. За учениците от 5-ти клас е по-трудно да преценят след колко време употребата на наркотици би довела до свикване. Момичетата са по-склонни да вярват, че след първите 2-3 пъти на вземане на наркотик човек може да привикне. Тези нагласи биха могли да имат негативно влияние, тъй като тези групи биха имали по-голяма склонност да

подценят ефектите и рисковете от наркотични вещества. Подобни нагласи биха били и предпоставка за опитване на наркотични вещества.

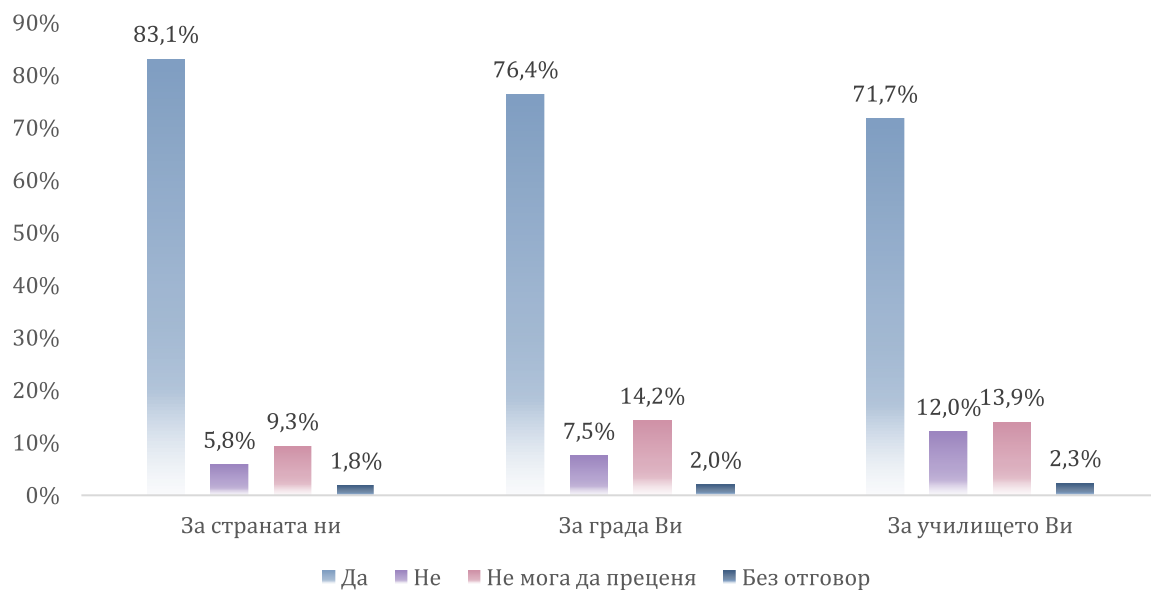
СПОРЕД ВАС, МОЖЕ ЛИ ЧОВЕК ДА СЕ ОТКАЖЕ ОТ НАРКОТИЦИТЕ?

Според 37.8% от учениците в прогимназиален клас човек може да се откаже от наркотиците, ако има силна воля. Равни дялове от отговорилите смятат, че това е възможно само чрез лечение или че е възможно, но е много трудно. Близко 20% вярват, че човек може да се откаже от наркотиците, в случай, че получава силна подкрепа от своите близки. 9% от отговорилите казват, че прекратяването на употребата е невъзможно. Около четвърт от учащите посочват, че не могат да преценят. Момичетата, както и учениците от 6-ти и 7-ми клас, са по-склонни да вярват, че отказването от наркотиците е възможно.

Подобни нагласи също крият известни рискове, тъй като част от младите хора са склонни да вярват, че отказването е възможно, което отново би могло да се яви като предпоставка за подценяване на опасността от пристрастяване и респективно, надценяване на възможността за по-лесно или по-трудно отказване на зависимостта.

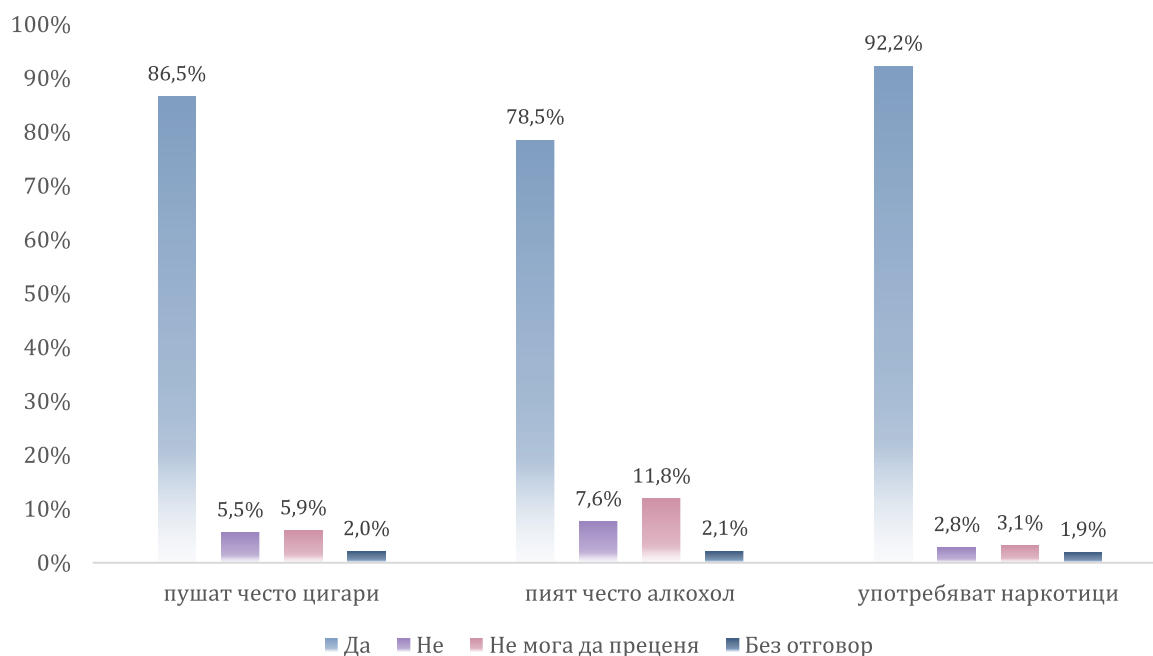
СПОРЕД ВАС, УПОТРЕБАТА НА НАРКОТИЦИ ПРОБЛЕМ ЛИ Е:

Повечето от участниците в проучването са на мнение, че употребата на наркотици е проблем както за страната, така и за града и училището им. Според по-голяма част от отговорилите това е проблем за страната ни (83%), а дяловете на анкетираните, според които това е проблем за града и училището им спадат, съответно до 76% и 72%. Учениците от 5-ти клас изявяват най-голяма тревога по отношение на употребата на наркотици както в училището им, така и в града им и страната. Според разпределението по пол, момичетата са по-склонни да вярват, че вземането на наркотични вещества е проблем за училището, града им и страната.

Рискове за здравето от употребата на цигари, алкохол и наркотични вещества

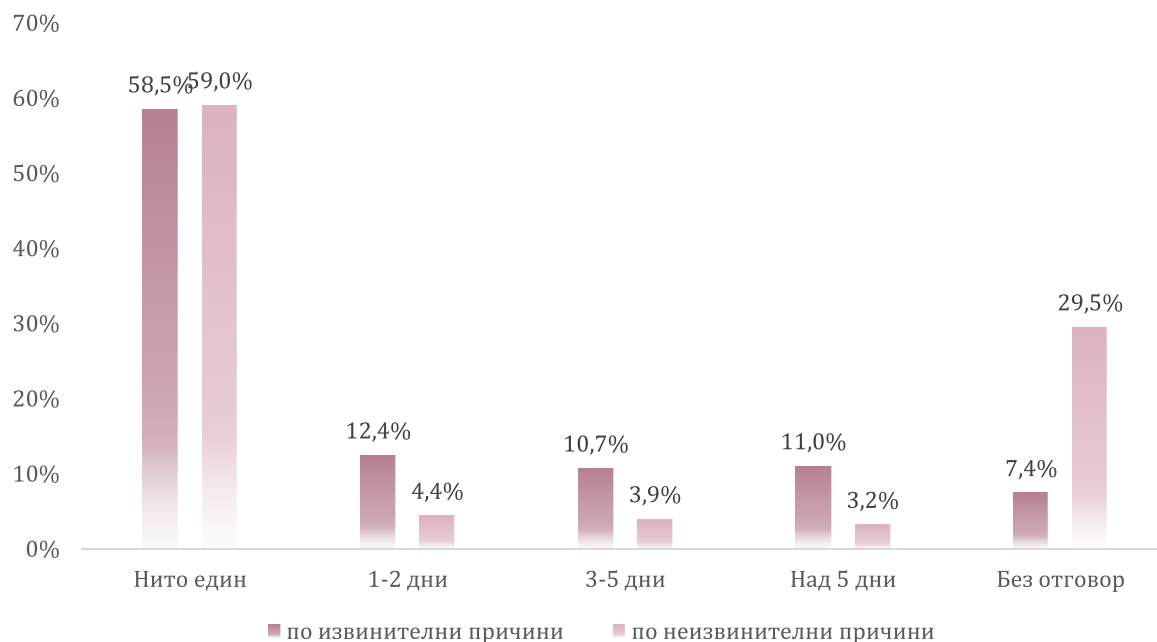
СМЯТАТЕ ЛИ, ЧЕ ИМА ГОЛЯМ РИСК ЗА ЗДРАВЕТО НА ХОРАТА, КОИТО:

Във връзка с риска за здравето при употребата на психоактивни вещества, за най-опасни са смятани наркотиците. 92% от учащите считат, че има голям риск за здравето на хората при тяхната употреба. Честото пушене на цигари е посочено като много опасно от 86.5% от отговорилите, а честият прием на алкохолни напитки - от 78.4%. Учениците от прогимназиален клас са най-толерантни към честата употреба на алкохол, което вероятно означава, че те са по-предразположени към такива действия. Следователно е необходимо да бъдат взети адекватни мерки за ранна превенция на употребата както на психоактивни вещества, така и на алкохол.

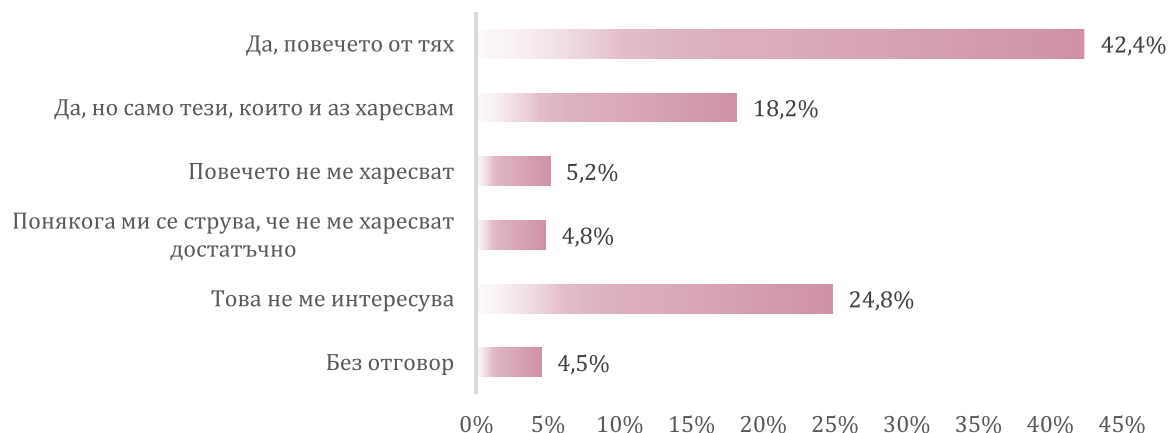
Въпроси, свързани с училището и обкръжението

КОЛКО УЧЕБНИ ДНИ СТЕ ПРОПУСНАЛИ ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ 30 ДНИ:

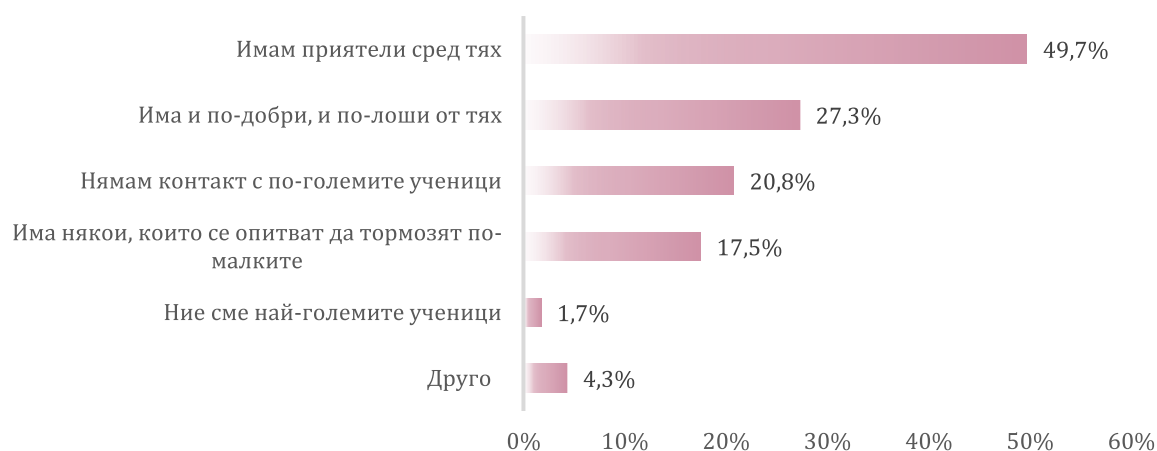
По-голямата част от анкетираните не са отсъствали от училище по извинителни причини (58.5%), а приблизително 34% са пропуснали учебни занятия с извинение. Разпределението на отсъствалите по неизвинителни причини ученици е сходно – на мнозинството от учащите не се е случвало да пропуснат учебен ден без извинителна причина. 11.5% от прогимназистите са отсъствали по неизвинителни причини за повече от 1 ден. Като цяло обаче отсъствията по неизвинителни причини, макар и да са проблем, остават затворени в малки групи, в сравнение например с други населени места и райони на страната.

СМЯТАТЕ ЛИ, ЧЕ ВАШИТЕ СЪУЧЕНИЦИ ВИ ХАРЕСВАТ?

42.4% от учениците в прогимназиален клас в София са на мнение, че повечето от съучениците им ги харесват. 18.2% от отговорилите смятат, че се радват на симпатии само от страна на тези, които и те самите харесват. Близо четвърт от анкетираните не се интересуват от мнението на съучениците им за тях. По-големите ученици са по-склонни да вярват, че останалите ги харесват. Момчетата по-често изпитват съмнения дали съучениците им ги харесват достатъчно, а момчетата са по-склонни да вярват, че са харесвани от онези, които и те самите одобряват, както и че повечето от останалите младежи в училището не ги харесват.

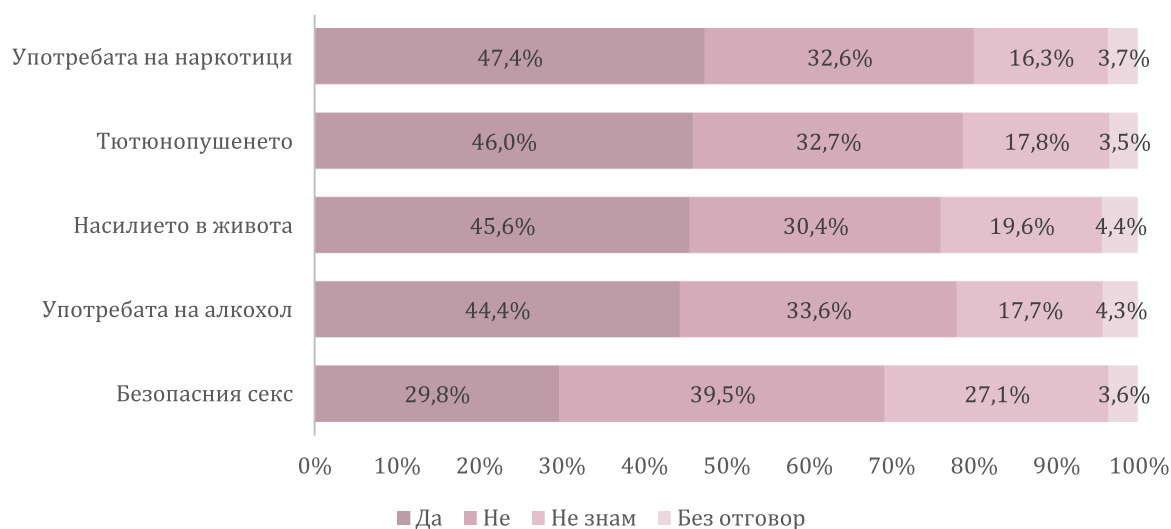
КАКВО МИСЛИТЕ ЗА ПО-ГОЛЕМИТЕ УЧЕНИЦИ ВЪВ ВАШЕТО УЧИЛИЩЕ?

Близо половината от учениците в град София посочват, че имат приятели сред по-големите ученици в училището си. 27% отговарят, че сред учащите в по-

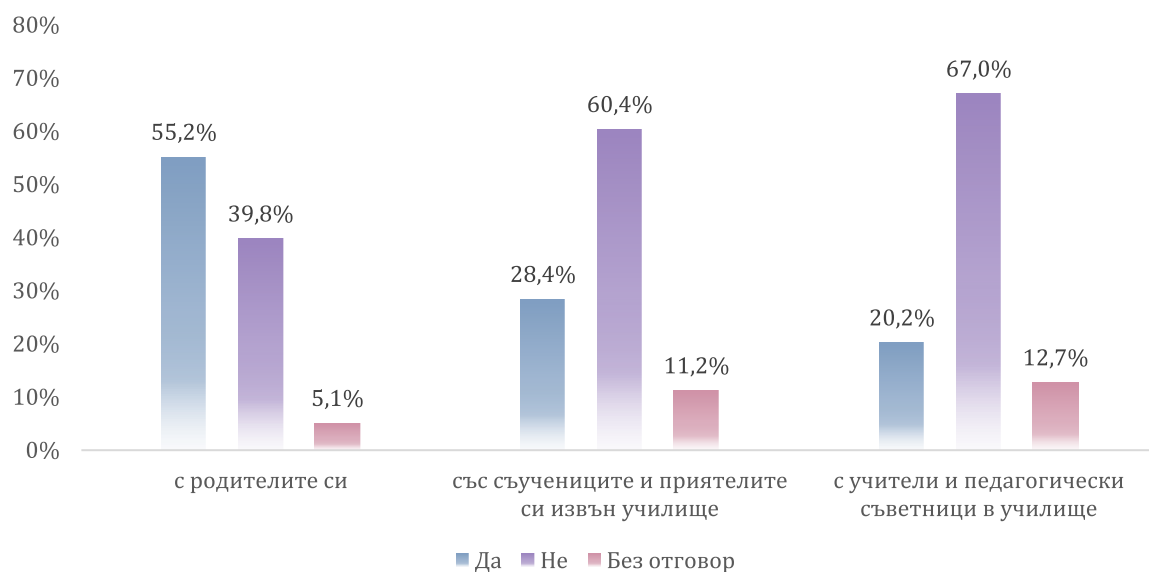
горните класове има както по-добри, така и по-лоши, 20% нямат контакт с тях, а 17% отбелязват, че някои от тях се опитват да тормозят по-малките. 1.7% споделят, че те са най-големите ученици в училището. По отношение на разпределението по възраст, най-често петокласниците отговарят, че имат приятелски отношения с по-големите ученици. Освен това, момичетата са по-склонни от момчетата да завързват такива приятелства.

СМЯТАТЕ ЛИ, ЧЕ В УЧИЛИЩЕ ТРЯБВА ДА СЕ РАЗГОВАРЯ ОТКРИТО ПО ВЪПРОСИТЕ, СВЪРЗАНИ С:

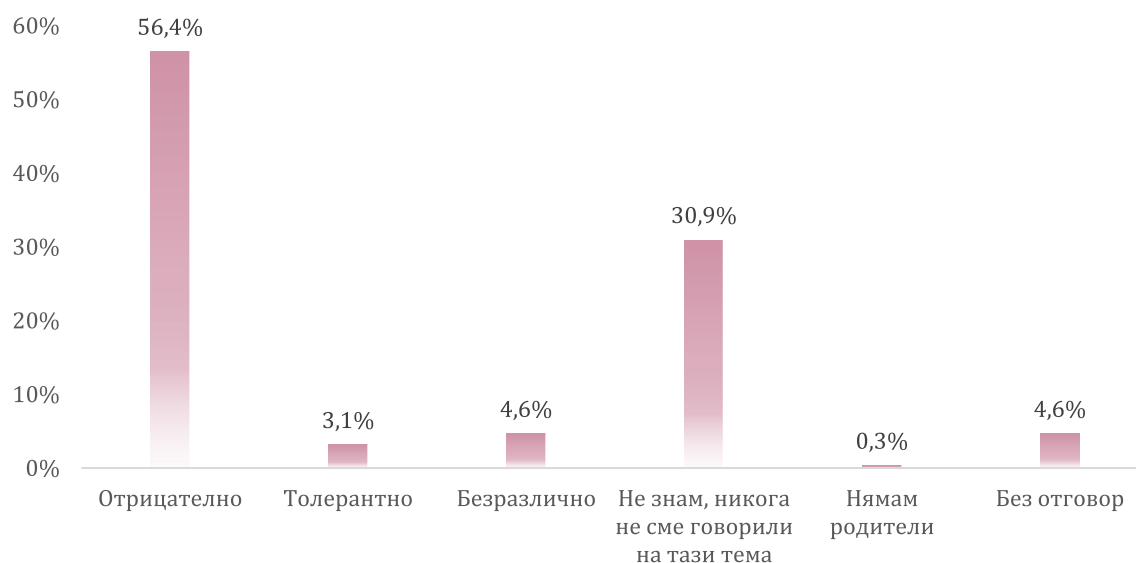
Дяловете на младежите, според които в училище би следвало да се обсъждат открито темите, свързани с употребата на психоактивни вещества и насилието в живота, са близки (варират между 44 и 47 процентни пункта). Най-актуална е темата за употребата на наркотици и близо половината от прогимназистите посочват, че в училище трябва да се разговаря открито за това. Следващи по популярност сред учениците са темите, свързани с тютюнопушенето, насилието в живота и употребата на алкохол. Най-малко от тях считат, че в училище трябва да се разговаря открито по въпросите, свързани с безопасния секс. Прави впечатление, че седмокласниците са най-отворени към откритото обсъждане на всяка от темите в училище. Във връзка с разпределението по пол не са налични статистически значими разлики.

РАЗГОВАРЯТЕ ЛИ ПО ВЪПРОСИТЕ ЗА УПОТРЕБАТА НА НАРКОТИЦИ:

Учениците от прогимназиален клас в София най-често обсъждат въпросите за употребата на наркотици с родителите си, като този отговор е посочен от 55% от анкетираните. 28% отбелязват, че разговарят по темата със съучениците и приятелите си извън училище, а 20% - с учители и педагогически съветници в училище. Момичетата са по-склони да коментират използването на наркотици с родителите си или с учители. Учениците от горните прогимназиални класове са по-отворени за разговори по тези въпроси, независимо от събеседника.

КАКВО Е ОТНОШЕНИЕТО НА РОДИТЕЛИТЕ ВИ КЪМ ЛИЦАТА, УПОТРЕБЯВАЩИ НАРКОТИЦИ?

Повече от половината от отговорилите считат, че родителите им имат отрицателно отношение към лицата, употребяващи наркотици. Близко една трета отговарят, че не знаят какво е мнението на родителите им, тъй като никога не са говорили с тях на тази тема. 3% от учениците казват, че отношението на родителите им към хората, които вземат наркотични вещества, е толерантно, а 4% - безразлично.

Докато момичетата посочват, че техните родители имат отрицателно отношение към лицата, употребяващи наркотици, при момчетата е по-вероятно тази тема да не е била предмет на разговор или родителите им да са безразлични.

Обобщение

Настоящият анализ представя актуалната информация във връзка с аспектите от здравното поведение, както и оценките и нагласите относно употребата на цигари, алкохол и наркотични вещества сред учениците от 5 до 7 клас в град София.

Тютюнопушенето е слабо разпространено сред подрастващите в град София. Възрастта на запалване на първата цигара най-често е 13 години. Обикновено употребяваното количество цигари сред пушачите е една цигара дневно.

За учениците в тази възраст е по-характерна употребата на алкохол, отколкото тази на цигари. Въпреки тази тенденция, все пак, по-голямата част от респондентите никога не са употребявали алкохол. Най-предпочитаната напитка сред консумиращите алкохол е бирата. Случаите на изпадане в нетрезво състояние сред учениците от 5-ти до 7-ми клас са рядкост.

Приемът на наркотични вещества е доста ограничен, като преобладаващата част от анкетираните никога не са опитвали.

Учениците от прогимназиален клас смятат, че употребата на цигари, алкохол и наркотици крие висок риск за здравето на хората. Въпреки това е необходимо да бъдат взети адекватни мерки за ранна превенция на употребата на психоактивни вещества.